

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/156/2018
Identifikačné číslo spisu:	1108207841
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2019
Meno a priezvisko:	Mgr. Katarína Beniačová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1108207841.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne D. S., bývajúcej v N., F. 7, zastúpenej Mgr. Renátou Dobrovodskou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Rožňavská 22, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o náhradu škody v sume 91 089,85 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 16 C 35/2008, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. marca 2018 sp. zn. 14 Co 65/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. novembra 2013 č. k. 16 C 35/2008-304 zamietol návrh žalobkyne, ktorým sa domáhala voči žalovanej zaplattenia 91 089,85 eur s príslušenstvom titulom náhrady škody spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami a nesprávnym úradným postupom. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 27 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“), § 1 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1, § 18, § 20 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) a § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Mal za preukázané, že v inom konaní, v rámci ktorého malo dôjsť podľa názoru žalobkyne k nezákonným rozhodnutiam a nesprávnemu úradnému postupu, Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom č. k. MCdo 16/99-104 zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre, č. k. 6 Co 301/98-72 z 8. októbra 1998 a rozsudok Okresného súdu v Nitre, č. k. 14 C 119/97-34 z 18. marca 1998 a vec vrátil Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie, nakoľko súdy nižších inštancií nevykonali dokazovanie v takej miere, aby bolo možné zistiť všetky skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie, či odsťahovanie sa nájomcov - rodičov žalobkyne - z bytu na F. X v N. bolo spôsobilé vyvolať právne následky predvídané v § 708 v spojitosti s § 706 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V posudzovanej veci teda išlo o rozhodnutia, ktoré boli ako právoplatné zrušené v rámci konania o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora SR. Súd prvej inštancie vyvodil

záver, že žalobkyňou vytýkaný nesprávny úradný postup súdov nižších inštancií v konaní sp. zn. 14 C 119/1997 našiel svoje bezprostredné vyjadrenie v obsahu konkrétneho rozhodnutia a preto ho nemožno označiť a hodnotiť pojmom nesprávny úradný postup tak, ako má na mysli ustanovenie § 18 zákona č. 58/1969 Zb. a uviedol, že rozhodovaciu činnosť samo osebe nemožno hodnotiť ako nesprávny úradný postup. Súd prvej inštancie zároveň pripustil, že rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vedeného pod sp. zn. 11 Nc 310/2001 nebolo vydané v zákonom stanovenej lehote 30 dní, avšak v čase podania návrhu vlastníkom predmetného bytu už nebol žalobkyňou označený žalovaný, ale spoločnosť Výroba textilných strojov spol. s r. o., ktorá 10. mája 2001 (v čase plynutia 30-dňovej lehoty) predmetný byt previedla na ďalšiu osobu - V. P. A.. Súd prvej inštancie nárok žalobkyne na náhradu škody spočívajúcu v náhrade trov konania spolu vo výške 1 466,27 eur zamietol s tým, že žalobkyňa nepreukázala dôvodnosť nároku, nakoľko o náhrade trov konania už bolo súdom skôr právoplatne rozhodnuté. V súvislosti s časťou nároku na náhradu škody uplatnenou titulom vzniku finančnej ujmy v podobe sumy predstavujúcej trhovú cenu bytu v N., súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa spolu s manželom za sumu, ktorej náhrady sa domáhala, kúpila iný byt, ktorého je aj vlastníčkou a teda nemožno hovoriť o vzniku škody, keďže nedošlo k zmenšeniu jej majetku. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobkyňa nepreukázala súčasné splnenie všetkých zákonom predpokladaných podmienok zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. marca 2018 sp. zn. 14 Co 65/2014 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd konštatoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s uplatnením nároku žalobkyne a všetky jeho argumenty podporujú príslušný záver o nedôvodnosti tohto nároku pre nepreukázanie zákonných podmienok pre úspešné uplatnenie náhrady škody voči štátu v súvislosti s nezákonnými rozhodnutiami/nesprávnym úradným postupom súdov. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že žalobkyňa síce preukázala zaplatené sumy svojim advokátkam - JUDr. Košudovej a Mgr. Dobrovodskej v súvislosti so zastupovaním v súdnych konaniach, ale nárok žalobkyne na náhradu škody voči štátu bol nedôvodný, keďže žalobkyňa voči rozhodnutiam o náhrade trov konania nikdy odvolanie nepodala napriek tomu, že jej ako úspešnej strane v spore nebola náhrada trov priznaná. Odvolací súd zároveň zdôraznil, že pokiaľ čo i len jeden atribút predpokladu vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom absentuje (v prejednávanej veci to bola existencia škody), už ani nebolo potrebné sa zaoberať existenciou ďalších predpokladov zodpovednosti štátu za škodu. Na ďalšie námietky žalobkyne odvolací súd uviedol, že v konaní nepreukázala, a ani to netvrdila, že by si u vlastníka bytu - spoločnosti Nitrianske strojárne a. s. uplatnila nárok na odkúpenie bytu podľa zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovení § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Namietala, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobkyňa bola toho názoru, že v konaní preukázala vznik škody, príčinnú súvislosť medzi škodou a nesprávnym úradným postupom a nezákonným rozhodnutím. Škoda žalobkyni vznikla v podobe nemožnosti uzavretia kúpnej zmluvy na predmetný byt, nemožnosti stať sa vlastníčkou bytu, a to v dôsledku toho, že súdy nepostupovali v prejednávaní veci správnym úradným postupom a vydali nezákonné rozhodnutia. Žalobkyňa uviedla, že si za účelom vyriešenia bytovej otázky musela zabezpečiť bývanie kúpou nového bytu v hodnote 2 700 000,- Sk. Taktiež jej vznikli ďalšie náklady v súvislosti so súdnymi konaniami, prostredníctvom ktorých sa domáhala ochrany jej porušených práv. Dodala, že porušenie zákona súdmi bolo uznané zrušením ich rozhodnutí najvyšším súdom, a teda žalobkyňa má za preukázanú protiprávnosť konania žalovanej. Dovolateľka preto žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadрила.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

8. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ C.s.p.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ C.s.p., sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny

proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

14. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

15. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnnej od 1. júla 2016.

16. Dovolateľka tvrdí, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Najvyšší súd k tomu uvádza, že tak ako dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu, nie je ani novou právnou úpravou civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012).

17. Dovolateľka ďalej namietla, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom prevažná väčšina námietok uvedených v dovolaní sa týka právneho posúdenia vzniku škody tvrdenej žalobkyňou a s tým súvisiacich skutkových okolností z konania, v rámci ktorého malo podľa žalobkyne dôjsť nesprávnym úradným postupom a nezákonnými rozhodnutiami súdov ku škode, ktorá zodpovedá uplatnenému nároku v preskúmanom prípade (nemožnosť uzavretia kúpnej zmluvy na predmetný byt; právo žalobkyne na nájom bytu; neskoršie zrušenie rozhodnutí najvyšším súdom). K tomu dovolací súd uvádza, že najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnú normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

18. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je procesne neprípustné;

vzhľadom na to jej dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O výške náhrady trov konania žalobkyne rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.